

POSTANOWIENIE

Dnia 21 lutego 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Beata Gudowska

w sprawie z odwołania D. K.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Z.
o wysokość emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 21 lutego 2019 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 19 września 2017 r., sygn. akt III AUa (...),

- I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- II. odstępuje od obciążenia ubezpieczonego kosztami postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 19 września 2017 r. Sąd Apelacyjny w (...), III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił apelację D. K. od wyroku Sądu Okręgowego w P. z dnia 20 września 2016 r., oddalającego jego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w Z. z dnia 5 lutego 2015 r. w przedmiocie ustalenia kwoty emerytury górniczej bez wyliczenia okresów pracy w Kopalni (...) w B. od dnia 7 listopada 1986 r. do dnia 11 czerwca 1990 r. oraz od dnia 19 czerwca 1990 r. do dnia 5 lutego 2015 r. z zastosowaniem przelicznika 1,8. Sąd drugiej instancji, na podstawie dowodów przeprowadzonych przed Sądem pierwszej instancji ustalił, że skarżący zajmował stanowisko operatora maszyn budowlanych, nazwane od dnia 1 września 1991 r. stanowiskiem operatora sprzętu

technologicznego, a od dnia 1 kwietnia 2004 r. operatora spycharek i maszyn wieloczynnościowych na odkrywce. Pracował na oddziałach zwałowania „Z” i oddziałach górniczych „G”, obsługując spycharkę gąsienicową w obrębie maszyny podstawowej, tj. zwałowarki lub koparki. Czynności pracownicze świadczył najczęściej w tak zwanym przodku wydobywczym lub zwałowym, czyli w miejscu, gdzie koparka wydobywa kopalinę a zwałowarka sypie ziemię. Sąd stwierdził, że pracami przodkowymi były tylko prace polegające na usuwaniu kamieni i gruzu spod koła czerpakowego koparki, jednak te nie były wykonywane nawet w połowie czasu pracy obowiązującego ubezpieczonego, w którym przeważały prace w miejscu zwałowania nadkładu. Miejsce zwałowania nadkładu (zwałowisko), gdzie pracują maszyny podstawowe tj. zwałowarki nie jest miejscem, w którym wydobywa się urobek.

Skarga kasacyjna ubezpieczonego została oparta na podstawie naruszenia prawa materialnego, art. 50d ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 1270) emerytalnej w związku z § 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 r. w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty (Dz.U. z 1995 r. Nr 2, poz. 8 ze zm.) przez przyjęcie, że praca na stanowisku operatora spycharek i maszyn wieloczynnościowych na odkrywce na zwałowisku nie miała charakteru pracy górniczej zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym i przeliczanej współczynnikiem 1,8. Skarżący zarzucił także naruszenie przepisów postępowania, art. 382 w związku z art. 233 § 1 k.p.c. przez dowolną ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego oraz art. 328 § 2 i 391 k.p.c. przez sporządzenie uzasadnienia w sposób nieprzekonywający.

Stwierdził, że skarga jest oczywiście uzasadniona, ponieważ zaskarżone orzeczenie rażąco narusza przepisy wskazane w jej podstawach przez pominięcie ugruntowanego orzecznictwa Sądu Apelacyjnego w (...) i Sądu Najwyższego, zgodnie z którym prace wykonywane przez operatorów spycharek, ładowarek, żurawi gąsienicowych ale także i koparek jednonaczyniowych w przodku na poziomach roboczych, kwalifikuje się jako prace, o których mowa w art. 50d ustawy.

Wymienił wyroki Sądu Najwyższego z dnia 1 kwietnia 2015 r., I UK 293/14; z dnia 11 lutego 2010 r., I UK 236/09; z dnia 25 listopada 2014 r., I UK 140/14 i z dnia 24 marca 2011 r., I UK 328/10 oraz wyroki Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 18 sierpnia 2015 r., III AUa 824/15; z dnia 30 stycznia 2013 r., III AUa 832/12 i z dnia 9 lutego 2012 r., III AUa 685/11. Zaprezentował pogląd, że w zaskarżonym wyroku nie respektowano ich treści i uznano za pracę w przodku jedynie pracę w przodku eksploatacyjnym, tj. pracę bezpośrednio przy urabianiu i ładowaniu urobku, a nie w przodku zwałowym, w którym pracują maszyny podstawowe, tj. zwałowarki na zwałowisku kopalni.

Organ rentowy wniosł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz o zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego w związku ze sporządzeniem i wniesieniem odpowiedzi na skargę kasacyjną.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, jeżeli zachodzi nieważność postępowania lub jeżeli skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Skarżący upatrywał przyczyny kasacyjnej w określeniu skargi jako oczywiście uzasadnionej, lecz jednocześnie podjął próbę wykazania niezgodności rozstrzygnięcia w jego sprawie z utrwaloną – jak twierdził - linią orzecniczą na tle pojmowania niezdefiniowanego ustawowo pojęcia przodku w kopalniach węgla brunatnego.

Pojęcie to wyłożono w wielu orzeczeniach, np. w wyrokach Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 2012 r., I UK 295/11, OSNP 2013 nr 3-4, poz. 38; z dnia 11 lutego 2010 r., I UK 236/09; z dnia 29 maja 2013 r., I UK 607/12; z dnia 12 maja 2010 r., I UK 30/10 i z dnia 6 września 2011 r., I UK 70/11, jednolicie przyjmując, że praca na odkrywce w kopalniach węgla brunatnego jest odpowiednikiem pracy w przodkach pod ziemią wtedy, gdy polega na zatrudnieniu przy pracach bezpośrednio łączących się z procesami związanymi z pozyskiwaniem (urobkiem i wydobywaniem) węgla brunatnego ze złoża. Przyjęcie ogólnej tezy, że przodkiem w kopalni węgla brunatnego jest każde miejsce

prowadzenia robót górniczych, w tym związanych ze zwałowaniem nadkładu, nie odpowiada pojęciu „pracy przodkowej” wynikającej z wykładni przepisów art. 50d ust. 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach.

Tak więc dla kwalifikacji pracy jako górniczej z określonym przelicznikiem decydujące znaczenie ma praca faktycznie wykonywana (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 marca 2011 r., I UK 328/10). Według ustaleń, ubezpieczony nie pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w przodku, czyli w szczególnym miejscu terenu odkrywki, na którym urabia się i ładuje urobek, w bezpośredniej bliskości pierwszej maszyny podstawowej z układu KTZ - koparka, taśmociąg, zwałowarka.

W tych okolicznościach skarżący nie wykazał, że uwzględnienie skargi jest możliwe bez zakwestionowania ustaleń faktycznych, a zdając sobie z tego sprawę, postawił zarzut naruszenia art. 382 w związku z art. 233 § 1 k.p.c. przez dowolną ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w związku z czym nie wziął pod uwagę związania Sądu Najwyższego ustalonymi w sprawie faktami i zakazu konfrontowania oceny dowodów (por. art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Uwzględniając to, Sąd Najwyższy orzekł, jak w postanowieniu (art. 398⁹ § 2 k.p.c.), a o kosztach postępowania kasacyjnego na zasadzie art. 102 k.p.c.